

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdájában Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. intézendők.

Nyilvtéri cikkek soronkint 10 kr-ért közöltnak.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábas garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár.
Ezenkívül minden beigta tásnál 30 krajczár bélyeg-díj fizetendő.

Politikai helyzet.

Kézdi-Vásárhely, 1888. május 8.

A mult télen annyi zajjal hirdetett háboru tehát elmaradt. Mintha a természet ébredésével elnémultak volna az emberi szenvedélyek, az az annyira rettegett világháboru, melyet kelet és nyugot hatalmasságai oly óriási pénzáldozatok árán készítenek elő, hosszabb vagy rövidebb időre el lett halasztva.

Nem kell ahhoz nagy politikai jóstehetség, belátni, hogy a jelenlegi politikai viszonyok között nem egy-két hatalom rövid lefolyású háborujáról, hanem egy óriás vérfürdőről lehet szó, melyben — akarva, nem akarva — Európa minden államának részt kell vennie. Aztán meg a háboru rémén kívül ott ólálkodik a sötét háttérben a társadalom elégtelenségének égető kérdése: a szociál-demokratizmus, nihilizmus s a munkás-kérdés, mely rendezett államviszonyok között, ha imitt-amott felüti fejét, hivatalos erővel elnyomható; de mi lesz akkor, ha a háboru kitör, a katonai erő csatáskira száll? A háboru nyomán mindenütt fel fogják ütni fejüket e szörnyek, s a kevéssé fékezhető szenvedélyek fogják szétrombolni mindazt, a mit fegyver megkimélt. S ki merne ilyen viszonyok között kezdeni? s ki merné a felelősséget elvállalni?

Az a két rém, ugymint: keleten Oroszország hódítási vágya s nyugaton a francia visszatorlás, mely ott ég minden francia kebelében, fegyverbe szólítja még a legbékésebb

államokat is, mert mindenkinek készen kell állani, ha egykor ütni fog az óra. Kelet és Nyugot fegyverkezik a béke ellen s Közép-Európa fegyverkezik, hogy azt megvédelmezze.

S folynak a készülődések Európaszerte csendben, de lázas erőlyel. Milliók meg milliókát költöttek el a hadseregek felszerelésére, mégis egyik sem mer kezdeni, egyik sem érzi még készen magát a nagy világháborura, mely trónok és népek sorsa s legfontosabb érdekei felett fog határozni. Azt mindenki hatalom erősen érzi, hogy „jaj a legyőzötteknek!” . . . Az ilyen titáni harczból nem lehet könnyű veszteséggel kikerülni; a veszítő fél nemcsak legyőzetik, hanem megsemmisül. Az óriás háboru vérben és pénzben óriás áldozatokat követel.

A hatalmak, remegve a közeljövőtől, aggodva keresik a szövetségeket, mert a mai hadviselés mellett ott a siker, a hol több a szurony. Ámde ki bizhatnék a szörnyű elasztikus diplomáciai barátságban. A ki ma jó barát, holnap már kész ellenség, ha érdekei úgy hozzák magukkal, mivelhogy mindig igaz volt és igaz marad, hogy a diplomáciában nincs barátság, hanem csupán csak érdek. A diplomácia legfontosabb működése most: ügyességgel, ravaszsággal össze-rombolni, a mit a kormányok felépítettek, a már megkötött szövetségeket meglazítani, hogy az ellenfél a remélt támaszától elesse.

A nagy közönség, mely csak a sajtó útján,

közvetve értesülhet azon gyakori átalakulásokról, mik egyik hatalomnak a másikhoz való viszonyában történnek, bámullattal olvassa, hogy az a hatalom, mely tegnap még oly rokonszenvvvel viseltetett egy másik iránt, holnap mint ellenség jelenik meg, s csak bámul a változáson, a nélkül, hogy ismerné azon diplomáciai fondorlatokat, mik ezen eredményeket előidézték.

Láthatatlan kezek intézik a nemzetek sorát, s a mit a toll és sima szó összebonyolít, a fegyver fogja megoldani. Láttuk azt, hogy az örökösnek hitt orosz-német barátság, melyet annyi császári csók pecsételt meg, miképen semmisült meg lassanként; látjuk, hogy az a hidegség, melylyel a berlini nép Viktória angol királynőt fogadá, mint változik át lassankint meleg rokonszenvvé; bámulunk kell azt a csodát, hogy a szabad, büszke francia nemzet, a világ legelső nemzete, miképen fraternizál a durva önkény hazájával, Oroszországgal; s talán ha élünk, meg fogjuk látni azt is, hogy a kozák lovasok még egyszer megjelennek Ausztria-Magyarország határán, egykor mint Ausztria szövetségese s most mint ellenség.

Szóval a diplomácia barátsága olyan, mint a hőmérő, minden nap mást, mást mutat.

Jelenleg az európai hatalmak két csoportban tömörülnek, ugymint: a közép-európai vagyis az osztrák-magyar-német-olasz szövetség körül, mely a béke fenntartását tűzte ki

A „Székelyföld“ tárczája.

Négy deszkaszál regénye.

(Franciaiból.)

I.

A hajnali rózsás szürkületben a végtelen tenger, melynek hullámai a messze távolban syrének módjára játszadoztak, lassan, méltósággal hompolygottak; még álmosnak látszott, mint a fiatal, szerelmében boldog nő, kit az elmúlt éj csókjai elbágyasztottak és most megfordul ágyában, nem akar még fölkelni, nyújtózik, sohajt.

Valentin a tengeret nézte.

Miután még fiatal ember volt, lelke pedig telve költészettel, érezte, hogy szíve szerelemmel telik meg, lelkét ábrándok ragadják meg, melyek elröpülnek messzire, oda, hol az egymást kergető habok összeérnek és egyetlen csókba, ölelésbe forrnak össze.

Oh! csakugyan a tenger, az életet nyújtó, pompás tenger, melyből hajdanában a Szépség született!

Hiszen a nők szemeiben még ma is ott ragyog az azurkék szín; hajuk fürtei a tenger hullámai módjára himbálnak, keblük megőrizte a habfinomságot és színökben több a zátony, mintsem a férfi minden reménye azokon hajótörést ne szenvedne.

Mily páratlan látvány lehetett az, midőn a hosz-

szu aranyhaju Anodyoméne kilépett a tengerből, midőn testén végig gyöngyözött a víz és ott állt a hófehér szoboralak, meztelenül, a nap által beragyogva, tiszta malakhit talapzaton!

Miért is nem lehetett Valentin egyike azon ös-kori isteneknek, kik Venust születni, megjelenni látták!

Fájdalom, ma már nincsenek istenek, de isten-nők sem!

Mily áhitattal, mily buzgósággal térdelt volna le az imálandó jelenség előtt!

Mily gyönyörrel rázta volna fel a gyöngy-cseppeket, melyek gyémántkövek gyanánt gördültek le hajáról, kebléről!

Mily büszkeséggel eltelve fűrésztötte volna homlokát a lábnyomokban, melyek a rózsás talpának helyét jelképez!

De nem!

Tárt karokkal rohant volna a fenséges jelenség felé, megragadta, magához ölelte volna, elragadta volna a többi istenek elől; mily dühös lett volna Prometheus Venus elrablása miatt!

Egy erős szélroham felébresztette merengéséből, megfordult.

Fölkiáltott, egy lépést hátrált.

Ott, közvetlen közelében, a kert legvégén, melyet aranyozott sövény szegett be, állott egy fűrdőháza. Négy deszkából készült, régi fa volt, durván befestve, imitt-amott a beléje vert szegek fénylő fejcskéivel tarkázva.

És abban a fűrdőházban, melynek ajtaját kétség-kívül a szél rántotta fel, egy halvány, rózsás színű, csábítóan szép fiatal nő harmatteste ragyog felé.

Előre rohant.

De az ajtó bezárult.

Fejét lehorgasztá, karjai lehanyatlottak.

Majdnem megőrült.

Saint-Sebastian fűrdőző hölgyei nem Venusok, kik fátyolukat lecsapva imádták magukat a költők által, kiket utjukban találának.

Szomoruan távozott, elvitte magával a látottak ábrándképét, és nem remélte, hogy még valaha viszontláthatja.

De azért a szállóban megtudta, hogy az aranyozott kerítésű kert Generac báró birja leányával; és még ugyanaz nap este — minden könnyű annak, a ki akar! — bemutattatta magát a bárónak és Madelaine kisasszonynak.

A látogatót megpillantván, olyan lett a fiatal leány, mintha a gyöngyvirág változott volna hirtelenében rózsává.

De a mint elpirult, még százszorta szebb volt; és bár ruhája a földet septe, nyakát pedig magas gallér fedte el a kíváncsi tekintet elől, azért mégis Aphrodite, a nap által beragyogott Venus volt ő!

Mert ha istenek nincsenek is már, istennők még vannak.

czélul, és a francia-orosz törekvések körül. A francziát a boszu, az orosz a rut önzés ösztönzi a béke felforgatására. Oroszország homlokát Európa felé fordítva, ártatlan arc-czal kiált át a németekhez, hogy ő csak békét akar, de hátradugott kezéből bővön szórja a rubeleket, hogy a szerbek, bolgárok, románok, görögök s törökök összeveszve felette, ő majd a zavarosan könnyebben halászhaszon. Mind az a lázadás, összeesküvés és hűtlenség a koronás fők iránt, kisebb-nagyobb forradalom, mi a Balkán-félszigeten az utóbbi időkben lezajlott, az mind az orosz rubelek műve. Azok csinálják ott a hangulatot, azok készítik elő a talajt ahhoz a nagy küzdelemhez, melyre évek óta készül egész Európa s melynek végeztelje: eldönteni azt a nagy függő kérdést, hogy voltaképen ki legyen ur a Balkán-félszigeten.

0.

SZEMLE.

A képviselőház május 5-ki ülésének főtárgya a kassa—oderbergi, észak-keleti és az első magyar gátsorsági vasutársaságok részére további külön állami biztosítás nyújtásáról szóló törvényjavaslat volt, mely fölött élénk discussio fejtett ki. Darányi előadó a javaslatot beható és meggyőző pénzügyi és magasabb állampolitikai okokkal indokolta. Horánszky a törvényjavaslatot mystificationnak mondja s határozati javaslatot terjeszt be, mely szerint a ház kimondaná, hogy a törvényjavaslatot általánosságban sem fogadja el, hanem utasítja a kormányt, hogy a hadászati célokra szükséges kiadásokról külön javaslatot terjeszteszen elő.

Baross miniszter igen hatásosan, behatóan és többszörös helyeslések közt felelt Horánszkynek; kiemelte a javaslat nagy fontosságát hadászati szempontból; részletes adatokkal igazolta a második vágányok szükségességét; részletezte, hogy minő beruházásokra adhattak az előlegek.

Horánszkynek személyes kérdésben történt felszólalása után — melyre Baross azonnal válaszolt — Helfy emelt szót a törvényjavaslat ellen s maga és elvtársai nevében határozati javaslatot adott be, mely szerint a ház kimondaná, hogy a pénzügyi viszonyok dacára a honvédelemre szükséges összegeket megszavazza, de a nem csupán hadászati törvényjavaslatot nem fogadja el.

Helfynek Tisza miniszterelnök felelt, meggyőzően, hatással véde a törvényjavaslatot. — Orbán Balázs ellenző beszéde után Apponyi Albert gróf szót a javaslat ellen s főleg annak bizonyítására törekedett, hogy a kormánynak a törvényhozás beeligyezése nélkül a garantizozott

vasutak részére 42 millió előleget adni nem volt joga, mire Baross miniszter tüzetesen felelt, reá mutatva, hogy az adott előlegek az évi költségvetésekben és zárszámadásokban a törvényhozás tudomására hozattak és kiemelte azt is, hogy Apponyi gróf csak azért érvelhetett úgy, a hogy érvelt, mert a valódi tényállást nem ismerte.

Pár szót emelt még a javaslat ellen Perczel Miklós, kinek sarkalatos tévedéseit, ugyancsak röviden, Tisza Kálmán mutatta ki. — A tárgyalás folytatása a keddi ülésre halasztott.

A szeszdó-javaslat részletes tárgyalását szerdán kezdte meg a képviselőház pénzügyi bizottsága. A kormány ohajtása az, hogy a javaslat közvetlenül a pünkösdi ünnep után a házban is letárgyalassák. Az ülészak mindenestre csak a javaslat letárgyalása után fog bezártni s épen ezért a pünkösdi ünnep alatt csak igen rövid, 3—4 napra terjedő szünetet fog a ház tartani. A módosítások, melyekre néve a két kormány egymás közt megállapodott, már a bizottsági tárgyalás során elő lesznek terjesztve.

A magyar tanítók által rendezett országos ünnepség, melyet Gönczy Pál közoktatási államtitkár ötvenéves közpályán szerzett érdemeinek elismerésül rendeztek, vasárnap folyt le a fővárosi Vigadó termeiben. Külső pompa nélkül, puritán egyszerűnek tervezték, a milyen ekiváló tanférfi egész élete volt, de részt vett benne Magyarország egész tantestülete; küldöttségek mentek a haza minden részéből, s a kegyeletos rokonszenv oly meleg ösztönzettel nyilvánult az ünnepelt iránt, hogy túltett minden külső fényen. A tanítóttestület úgy vette körül Gönczyt e napon, mint egy monstre-család a családfőt. A nagyszámu küldöttségek a megyeház előtt gyülekeztek, honnan az ünnepelő testület Tóth József pestmegyei tanfelügyelő s az ünnep főrendezőinek vezetése alatt vonult a Vigadó nagytermébe. Itt déli növényekkel díszített emelvény általdiszgyűlés vezetője s az ünnepelt számára. Az emelvényen voltak közszemlére kiállitva az emléktárgyak, melyeket egyes tanintézetek s egyesületek Gönczynek e napon felajánlottak. A tanfelügyelők ajándéka egy pompás ezüst-szobor, mely a tudomány géniuszát ábrázolja. Egyik testület Stroblnál Gönczy márvány mellszobrát készítette el. Volt ott még néhány ezüst babérokoszorú, billikom, pohárszék, emlékérmék e napra vevék, üdvözlő föliratok, alapítvány-levelek, női kézimunkák, albumok stb. A jubiláns egy küldöttség által az ülése meghívattván, Tóth József intezett hozzá nagyszabásu üdvözlő beszédet, melyben ötvenéves kintinő szolgálatát méltatta. Gönczy meghatottan mondott köszönetet a megtsziteltesért, melyben az ország tanítósa részszelítette. Ezután a küldöttségek hosszú sora járult az ünnepelt elé, ki minden beszédet állva hallgatott s minden szónoknak külön-külön választ rögtönzött, köszönő, buzdító szavakat intézve a magyar közoktatás bajnokaihoz. A 71 éves Gönczy Pál alakja koránt sem vall ily hajlott korra; erőteljes férfi, szakálla csak most kezd deresedni. — Délután fél 3-kor a Vigadó emeleti éttermeiben 800 terítékű lakomá-

hoz tilt az ünneplő közönség. A lakoma alatt közel 500 üdvözlő sürgöny érkezett az ünnepelthez az ország minden részéből.

A jubileum emlékére az ország összes tanítóinak filléreiből 5000 ftros alapítvány tétetett le a magyarországi tanítók országos árvaházában, s ugyane célra három megye: Pest, Bihar és Máramaros közönsége külön 4—4000 ftros alapítvánnyal tette e napot emlékeztetéssé.

A m. tud. akadémia vasárnap délelőtt tartotta 48-ik évi közgyűlését nagyszámu tagok és érdeklődők jelenlétében. A titkár jelentése szerint, melyben az akadémia mult évi működéséről beszámolt, tavaly fölolvastatott az akadémia ülésein 88 dolgozat, kiadott 30 kötet és 57 füzet, míg az akadémia támogatásában 12 folyóirat és 4 könyvkiadó vállalat részesült. A mult év folyamán a vagyonmérleg 88 ezer ftroty gyarapodást tüntetett elő. Gyűlés után lakoma volt.

A Románia, Magyarország és Ausztria közt létrejött határrendezési szerződés — miután a beczikkelyezésre vonatkozó törvényjavaslat már szentesítést nyert — ratificáltatott és a mindkét részen levő kormányok közt kicseréltetett, úgy, hogy most már hozzá lehet fogni e szerződés foganatosításához. A legközelebbi időben királyi biztos fog kinevezettni s ezután megalakittatik ama hat bizottság, mely egyidejűleg fogja a hat szakaszra osztott határvonalat, a nyári hónapok folyamában, a helyszínen kijelenteni, mely célból a bizottságok mellé megfelelő térképező személyzetet adnak. A szokatlanul nagy mértékkel bíró határjelző czölöpöket két méter mélyre fogják láadni s nagy, falazott köhalmokkal veszik körül. A térképezési munkákat magyar részről Fabini tábornok fogja vezetni.

A diplomaták e pillanatban a Balkán egyes pontjain előforduló zavarok és válságok dacára azzal a reménnyel néznek a jövő elé, hogy az 1888. évre a béke biztosítva van. Nem ily rózsás szinben látja a helyzetet a magyar kormány felhivatalos közlönye, a „Nemzet”. A nevezett lap, az európai helyzettel foglalkozva, rajzolja Oroszország aknamunkáját a Balkán-félszigeten s arra az eredményre jut, hogy e hatalmasság „nem sokára valami keleti fellépéssel fogja nyilvánítani készenlétét”. Igaz ugyan, mondja tovább, hogy a diplomácia ez évre nem vár háborút; de a diplomácia is attól teszi függővé reményét, hogy a balkánnépeknek nem lesz semmi „meglepetés”. Ilyen látok azonban, cikkirő szerint, mindenki lehet, s ha nem lesz háboru, akkor bizonyos is a béke, mert — teszi hozzá tréfásan — meg volt írva La Palisse urról, hogy halála előtt egy órával még életben volt. Az érdekes cikik így végződik:

„A mi e veszélyterhes helyzetet legsötétebbé teszi, az a gondolat, hogy ama óriási fegyverkezések után, melyek folytonosak Európaszerte, a háboru elodázható addig, a meddig, de kitör okvetlenül előbb-utóbb. Én nagyon a béke emberei közé tartozom s fentartásáért, államérdekeink határai

II.

Három hóval később, midőn Valentinnal belépett a nász-szobába, Madelaine nem állhatta meg a mososolyt mindazon édes félelem daczára, mely szívét összeszorítá.

Csodásan szép volt e szoba, mely nemsokára oly végzetteljes lesz.

Láthatatlan lámpa terjeszté a titokzatos félhomályt, melyben a selyemkárpitós falakon reszketve susogtak az oda lehelő ábránd-alakok.

Szerelmet lehel itt minden, a butorok aranyozott lábaitól kezdve a szőnyegekbe szőtt virágokig, melyeken elhalt a léptek zaja és nem zavarta az élvezetes csendet a legkisebbke nesz.

Bódító illat terjedt a velencei kristály virágtartókból, egy kis odább pedig, a selyem és bársony redők mögül, vakító fehérségű, duzzadó párnák kandikáltak ki a takaró alól, mintha már maguk is vágyának, hogy édes teher nyomja őket.

Madelaine elragadtatással nézte a szobát; de a mint az ágyhoz lépett, kíváncsian és félénken, mint a kis madár, mely a hálót és csapdát kerüli, egyszerre megállt, elbámult.

Furcsa ellentét a drága szövetek és fényes butorzat között e különös ágy, mely sem nem aranyozott fából készült, sem eben- vsy rozsafából, sem japáni gyökerekből: csipkével, selyemmel elboritva ugyan, de csak négy deszkaszálból állott, régi fából, durván befestve, imitt-amott a beléje vert szegkek fejeivel tarkázva.

— Oh! — mond Madelaine — nézd csak: mit jelentsen ez?

Valentin magához vonta, szívéhez ölelte és halkan sugta fülebe:

— Nos, nem emlékszel már, szerelmem?

Még jobban elpirult, mint három hóval ezelőtt, midőn Valentin először látogatott el a saint-sebastiani lakba!

De a láthatatlan lámpa lángja mind bágyadtanban lobogott, elalvó félben volt a szem tekintete, mely bezárulni készül; a selyemkárpitós falakon a titokzatos ábrándalakok úgy bugtak, mintha ösztönszerű szemérmükben védekezni szeretnének, de nem birnak.

III.

Őszi hideg eső szítál, csöppjei tűszúrás gyanánt érik a faleveleket, megverdesik a sáros talajt, a Père Lachaise temető márvány sarköveit.

Egy holló károgva hasítja a levegőt, röptében leveri a még fenmaradt leveleket; itt is lehull egy virágszál, ott is egy-két szirm; az ágakról lecsordul a meggyült víz, az átázott madarak tollazatukat rázzák, alig birnak tovább szállni.

Valentin fedetlen fővel halad a gyászkocsi után. Óriási tömeg kíséri.

A fájdalom, melyre férfi csak képes, elhalványította arczát, megtörte vonásait, összeszorítá ajkait; szemében a végtelen kétségbeesés látszott meg.

Madelaine meghalt!

Meghalt husz éves korában, házasságuk hatodik havában!

Meghalt, midőn szerelmük még csak születendő volt.

Alig volt annyi ideje, hogy elmondhassa: imádlak!

Megmaradt a fájdalom, és nem maradt emléke. És most mindennek vége!

Örökre ott fog nyugodni a hideg földben, miután oly kevés éjen át nyugodott az ő forrón ölelő karjaiban!

Valentin fájdalma oly igazán őszinte volt, hogy részt vettek benne az összes kísérok.

Még egy halkan kiejtett szót sem lehetett hallani.

Mindenki a földre szegezte szemeit. Csak a szél zúgása hallatszott, a mint végig sivitott a sarkövek között.

De a buskomor hangulatba egyszerre csak megjelent a vegyült.

Akkor történt ez, midőn négy ember kihuzta a koporsót a fekete-fehér takaró alól.

Mert akkor — mialatt egy szivetrázó zokogásban tört ki Valentin kebeléből az egyetlen szó: Madelaine! — a gyászos közönség észrevehette, hogy a koporsó sem diófából, sem ebenfából nem készült; négy deszkaszálból állott, régi fából, durván befestve, imitt-amott a beléje vert szegkek fejeivel tarkázva.

közt, a legszélsőbb egyezkedésre is hajlandó volnának, de kénytelenek vagyok elismerni, hogy a háborút én sem tartom soká elkerülhetőnek. És bizonyosra veszem, hogy a hármass szövetség — monarchiánk, Németország, Itália — részéről együttes kérdés fog intézteni utóljára is Oroszországhoz az európai békét fenyegető háborus készülődéseinek rendkívülisége és célja iránt. És arra a kérdésre aztán felelni kell. És valószínűleg az a felelet lesz a casus belli. Hanem ez csak a legkedvezőbb eshetőség, a mennyiben elhúzódhatik szükségessége a jövő évig is. Oroszország azonban siettetetheti a kitörést színre hozhat erre valami okot, mielőtt a békéliga részéről kérdőre vonatnék. És minden balkáni jel arra vall, hogy az a siettetés van most működőben, s hogy a nyár nem lesz olyan nyugalmas, mint a diplomácia reményli.“

A német császár állapotáról egy május 7-én kelt távirat ezeket jelenti: Tegnap délután a császár torkán levő sebesatorna közelében újabb tályog fakadt, minek következtében a genyedés növekedőben van. A császár az éjet kevésbé jól töltötte, mindazonáltal lázmentesen. Ágyból nem szabad felkelnie.

Különfélék.

— **Kinevezés.** A helybeli róm. kath. plebánia helynökévé Föt. Ribianszky Guidó, a minorita-rend egyik kiváló tagja lett kinevezve. A rendfőnöki átirat, illetve propanáció folytán a püspöki megbízást Nagyságos és Föt. Bálint László főesperes kezeiből át is vette az új lelkész, ki hivatalos ténykedéseit azonnal megkezdte. E legfelsőbb intézkedés minden érdekelt oldalról tetszéssel találkozott, mert erős a meggyőződés az iránt, hogy ez új plebánia-helynökben azt találta meg a közönség, kit régóta vár, ki állását mint munkás, művelt szellemű pap úgy tudja betölteni, mint ezt legjobb szándékkal kívánni lehet. Az új lelkész céljának tudatában lévén, reményt nyújt ahhoz, hogy hűveinek szeretetteljes jó pásztor, egyháza érdekeinek őre, a város nagy közönségének jó indulatu barátja, olyan hűve lesz, kit nem a vallásfelekezeti szűkkeblűség, hanem a jézusi intenzio, a felebaráti szeretet vezet. A keresztény egyházak hűveire emelőlég hat a prudentia pastoralisnak érvényesülése, ha t. i. a lelkészek egyházuk érdekeit a hűvek közötti egyetértés konturbálása nélkül tudják összeegyeztetni. Ismerjük az új plebánia-helynök pályájára hozott készülségét, a legjobb szándékot, melylyel az ügyek élére lépett, s ohajtjuk, hogy céljai valóuljanak.

— **Időjárás.** Már minálunk a fagyos szentek jó előre be szokták jelenteni jövetelüket, hideg, szeles napokat küldve előfutárokkul. Így van ez most is. Az oly sokat ígérő május 1-seje után sűrű fellegek nyomultak az ég boltjára, hideg szelek indultak meg, erősen lehűtve a levegőt. A jövő szombatban kezdődik az a kritikus három nap, mely némelykor egy egész év reményeit semmivé teszi; azonban az idén a már is növekedő hőmérsék folytán remélhetők, hogy nagyobb veszély nélkül fog elmúlni.

— **Mérgezés.** Györbírő Anna márkosfalvi községi tanító nő folyó hó 8-án délután karbolsavval megmérgezte magát. A szerencsétlen ifjú hölgyet egy idő óta titkos bánat emésztette, mely lassanként megérlelte benne az öngyilkosság gondolatát. 8-án délelőtt még előadást tartott osztályában, ebéd után vette be a karbolsavat és már délután 3 órákor meg volt halva. Tettének oka ismeretlen, de valószínűnek látszik azon feltevés, hogy szerencsétlen szerelem vezette a végzetes lépésre. A szomorú eset hírért mély részvételt fogadta az egész vidék.

— **Gönczy-ünnepély Csik-Szeredában.** Gönczy Pál vallás- és közoktatásiügyi m. kir. miniszteri államtitkár 50 éves tanügyi működésének jubileumát folyó hó 5-én a csikmegyei tanitótösvület szép ünnepélylyel ülte meg. A tanitótösvület ünnepi közgyűlést tartott délelőtt 11 órákor a megyeház nagytermében Boga Bálint elnökle alatt, melyen lyen nemcsak a tanitótösvület tagjai, hanem a megye intelligenciájából is számosan jelentek meg úgy férfiak, mint hölgyek. A gyűlést Boga Bálint elnök nyitotta meg csinos beszéddel, melyben az ünnepély fontosságát méltatván, rövid pil-

lantást vetett a jubilált működésére. Ezután Élthes Elek kir. tanfelügyelő adta elő szépen kidolgozott felolvasásban Gönczy Pál életrajzát. Élthes Jakabné Várady Antal „Br. Eötvös József emlékezete“ című költeményt szavalta el szépen, érzelemmel. Elnök előterjesztése szerint a Gönczy-alapítványra 105 frt 30 kr gyűlt be a csikmegyei községi tanitók köréből. A gyűlés a „Hymnus“ éreklésével vette kezdetét s a „Szózat“-tal végződött. Gyűlés után 40 teritékű közebed volt, melyen a résztvevők közül többen csinos pohárköszöntőket mondtak.

— **Halálozás.** Kőnczei Farkas 48-as honvédszázados szerdán a „Rudolf“ kórházban hosszas szenvedés után meghalt. Temetése csütörtökön lesz. Béke poraira!

— **Károlyi gróf nagykövetség július hó közepén** végleg elhagyja állomását és a magán életbe visszavonul Magyarországra. Károlyi grófnak alkalmasint Wolkenstein gróf lesz az utóda, de erről még nem tudnak semmi bizonyost és Kálnoky gróf közös külügyminiszter erre vonatkozólag nem is tett előterjesztést a király ő Felségének.

— **Meghívás.** A „Székely Méhes“ alakuló közgyűlése folyó hó május 15-én délután 5 órákor Seps-Szentgyörgyön a vármegyeház nagytermében fog megtartatni. Háromszék megye tanitótösvületének tagjait, a kibocsátott ívek aláírt pártoló és alapító tagokat, valamint az érdeklődő közönséget e gyűlésre tisztelettel meghívja: K. Várárhelyen, 1888. május 7-én, M. Székely János tanitótösvületi elnök.

— **Bakák boeskorban.** Legtöbb módosításon meg végbe a katona életben... a láb. A bakaláb sohasem jó, marsirozás-közben feltöri a bakkancs, ugrás-közben megrándul, futás-közben kifocozzan. Ezen az állapotot segíteni törekedett a honvédelmi miniszter folytonosan. Legújában elrendelte, hogy minden zászlóaljnál 40 pár boeskor legyen készen és ezekben azok részesüljenek, kiknek lábát a farszto menetek alkalmával feltöri a csizma vagy bakkancs. Hasonlóképen lesz a közös hadseregénél is.

— **Papválasztás.** Gyergyó-Ditróban Salamon Alajos volt plebános elhalálozása következtében megüresedett plebániai állomás betöltése folyó hó 12-én lesz.

— **Gyergyó-Borszék** fürdő-orvosává — a folyó hó 4-én tartott választáson — gyergyóditrói közs. orvos Dr. Szilvássy János választat meg.

— **Az árvíz** még nem fejezte be egészen romboló működését. Csongrád határában az árvíz az előtösv területokról megnyugtató mértékben folyik ugyan vissza a Tiszába, mindazonáltal a körgát és vasúti töltés mellett egy méternél magasabb vízoszlop van még. E miatt a tanyák folyton dőlnek össze s eddig már 400 tanya pusztult el. Az árvíz visszavonulása június előtt nem várható.

— **Ismeretlen madárfajra** találtak az idén az erdélyi mezőkön. Nálunk eddig nem járt s tulajdonképeni hazája Ázsia sivatag pusztáin van. A madár „syrrhaptes paradoxus“, a „pusztai tyúk“. Világosabb tollazatu fogolyhoz hasonlít. Három apró karmu, nagyon husos talpu, hasonlít a medvetalphoz. Csató János kir. tanácsos, alispán gyűjteményébe már került két példány. Az egyiket Tordáról kapta a jeles madarász, a másikat Alvinczről küldte neki Buda Ádám.

— **„A dohány méreg!“** című füzet jelent meg Budapesten. Irta és a tanároknak, tanítóknak, nevelőknek, szülőknek, a tanuló-iffuságnak s általában minden — a magyar tanuló-iffuság üdvét szíven viselő — embernek kalauzul ajánlja Thewrewk Árpád. Szerző a dohányzás káros hatását bizonyítja a csinosan kiállított kis kértben, mely folytatása egy korábban megjelent ily irányu munkájának. Mutatványt mai számunk „Csarnok“ című rovatában közlünk belőle. Minél nagyobb elterjedést kívánunk a kis füzetnek.

— **Óriási-állam.** Texas nagyságáról a „Fort Worth Gazette“ című texasi újság óriási dolgokat állít. Texas területe oly nagy, mint New-England, New-York, Pennsylvania, Ohio, Illinois, New-Jersey és Delaware együttvéve. Texas egymaga négyszer oly nagy, mint New-England, Texasból 241 olyan állam telnék ki, mint Rhode-Island, körülbelöl hat olyan, mint New-York, megközelítőleg kilencz olyan, mint Dél-Carolina és hét olyan királyság, mint Portugal; Texas olyan nagy, mint Nagy-Britania és Irland, Törökország, Portugal, Görögország és Svájc együttvéve. Ez az óriási terület, mely buza, gabona, zab, széná és gyapjuval van betöltve, 27,500 négyzetögmért-földet foglal magában. Az az ember még nem született, ki e világ területéről helyes földabroszt

készíthetett volna és nagyságát csak onnan ismerik, hogy Texas állam, ha benépesítve leendő, 2000 képviselővel többet küldhet képviselőházába, mint bármelyik állam az Egyesült-Államokban.

Legujabb.

Egy bukaresti távirat május 9-ki kelettel ezeket jelenti: Tegnap egy Predalontaner nevű egyén vadászfegyverrel a királyi palotához hajtatott s kétszer lött a megvilágított oldalterembe. A merénlyöt elfogták; zsebében töltött revolvért és élesre fent kést találtak. A merénly volt városi rendőr, ki egy izben már bírólág el volt ítélve. Általában azt hiszik, hogy mások használták fel eszközül.

170-ik közlemény

a háromszék megyei „Erzsébet“ árvéledny-nevelő intézet javára 1887. év őszén K. Martonos külsz lakosai által tett szives adakozásokról.

Lupán József 5 lit. rosz, Bíró Mihály 10 l. rosz, Bíró János 10 lit. rosz, Fülöp Mihályné 1 l. rosz, 1 lit. fuszulyka, Szász Mihályné 4 lit. rosz, Orbán Antal 2 lit. rosz, Hengán Mihály 1 l. rosz, Hengán György 2 l. rosz, Hengán János 2 lit. rosz, Mike Ferencz 1 lit. rosz, Sárkány Ferencz 1 lit. rosz, Farkas Lajos 1 lit. árpa, Boros Aron 2 lit. rosz, Orbán Gergely 2 l. rosz, Farkas Mihály 1 l. rosz, Farkas András 1 lit. rosz, Bora József 1 lit. rosz, Boros István 3 lit. rosz, Boros Lajos 3 lit. rosz, Nagy Ignác 1 lit. rosz, Bíró Lajos 2 kr, Sárkány András 1 liter rosz, Nagy Lázárné 1 liter rosz, Mámoj György 1 lit. rosz, Mámoj Péter 1 l. rosz, Bíró Ferencz 1 lit. rosz, Kovács Albert, Szekrény Sándor, Boros Antalné, Boros Lajos, Boros Elek, Porosz János 2—2 l. rosz, Biszok Gergely, Csüdör Simon, Fülöp István 1—1 l., Luka Mihály 2 l. árpa, Biszok István, Estefán Tódor, Rinczel Jónás, Csüdör György, Pászka András, Csüdör Antal, Csüdör János, Csüdör Mihály, Nagy Sándor, Tódor István, Nagy Tamás, Demár Antal, Nagy András, Popeszkó Jánosné, Pászka János 1—1 l. rosz, Boros Gyula 3 lit. rosz, Fülöp István 2 kr, Lupán István 6 kr, 4 lit. rosz.

Fogadják a szives adakozók az árvák nevében kifejezett hálás köszönetünket.

Kézdi-Vásárhely, 1887. nov. 10.

Br. Szentkereszty Stephanie, elnök.

Vajna Károly, jegyző.

A kézdivásárhelyi „Rudolf“ kórházról.

Április havi gondnoki jelentés.

A magyar szent korona országai veres kereszt egylete központi szívelyes segélyezése mellett fennálló kézdivásárhelyi „Rudolf“ kórházra vonatkozó áprilisi gondnoki jelentésem a következőkben van szerencsém előterjeszteni:

Április hó végével Baló László számvevő ur a kórháznál levő ellenőrzési könyveket számba véve, lezárta s azokból a következő eredmények tüntek ki:

Április hóban az elfogyasztott termények, zsiradék, sertésus és zöltségek értéke folyó ár szerint számbavétettek és a pénztárba utaltatott 22 frt 55 kr.

Márczius hóról maradt beteg: férfi 15, nő 2, összesen 17. Ápril hóban felvétetett férfi 13, nő 5, összesen 18. Összesen ápoltatott a hó folytán 35 beteg.

Ezen beteg-létszámból elbocsátatott gyógyulva férfi 14, nő 2, összesen 16, javulva férfi 1, nő 2, összesen 3, gyógyítatlanul 1 férfi, meghalt 2 férfi. Összes fogyatkozás: férfi 18, nő 4, összesen 22.

Maradt a hó végével ápolás alatt férfi 10, nő 3, összesen 13.

Ápril hóban 35 betegnek ápolása teszen 506 ápolási napot. Ápolási díj á 50 kr = 253 frt, ebből ingyenes ápolás 46 = 23 frt. Ezt levonva, marad 230 frt.

Kovács Károly pénztáros ur havi forgalmi kimutatása.

Bevételek:

Ápolási díjból	226 frt 75 kr.
Kisegítő takarékpénzt. felvétetett	30 frt — kr.
Dr. Sinkovics Ignác ur alapítványa	50 frt — kr.
Az Első Magyar általános biztosító társulat tüzkártérítyméért fizetett	22 frt 50 kr.
Külön rendelvénnyel	— frt 35 kr.
A hó folytán elfogyasztott termények értéke	22 frt 55 kr.
Pénzmaradvány	96 frt 91 kr.

Összesen 449 frt 06 kr.

Kiadások:

Kórházi aprólékos kiadásokra . . .	15 frt — kr.
Molnár Józsiás urnak lisztért . . .	56 frt 14 kr.
Zimmermann János ur számlájára . . .	2 frt — kr.
Szabó Sámuel ur számlájára . . .	2 frt — kr.
Zalavári Béla ur számlájára . . .	4 frt — kr.
Porkoláb Györgynek 1/2 öl kőért . . .	5 frt 57 kr.
Posta- és bélyegdíjba . . .	— frt 39 kr.
Ültetni való krumplicért . . .	— frt 50 kr.
Csoma Samu és társának . . .	2 frt — kr.
Erős Dénes számlája ür. és em. tak. . .	12 frt — kr.
Salamon Mihálynak deszkáért . . .	1 frt 68 kr.
Kórházi aprólékos kiadásokra . . .	5 frt — kr.
Csoma Samu és társának . . .	2 frt — kr.
Kórházhoz vásárolt 2 db ásóért . . .	1 frt — kr.
Benczur Judit főpolonő havi illetm. . .	17 frt 88 kr.
Mikonya Józsefné s.-áp. havi illetm. . .	17 frt 88 kr.
Szolga és szolgáló fizetésébe . . .	12 frt — kr.
Hus árába . . .	35 frt 60 kr.
Fűszernemüért . . .	16 frt 37 kr.
Tejért . . .	12 frt — kr.
A hó folytán elfogyasztott termé- nyek értéke . . .	22 frt 55 kr.
Pénzmaradvány hó végén . . .	204 frt 75 kr.
Összesen 449 frt 06 kr.	

Az előfordult betegségek nemeiről az orvosi jelentés fog felvilágosítással szolgálni.

Tisztelt választmány! E hó folytán is a gondos ápolás és gyógykezelés eredményezte azt, hogy 20 beteg részint javulva, részint gyógyulva bocsátotta ki kórházunkból.

Mely jelentésem után maradtam a tisztelt választmány iránti tisztelettel

Kézdi-Vásárhelyt, 1888. május 4-én.

Szőcs József
polgármester,
kórházi gondnok.

CSARNOK.

A dohány méreg!

(Mutatvány Thewrewk Árpád ily című művéből.)

Hogy mily hathatós méreg a dohány, arról könnyű meggyőződni, csak vessünk egy-egy figyelmes pillantást az állat- és növényvilágra. Egyetlen állat sem eszi a dohány levelét, hanem mindnyája kivétel nélkül visszautasítja ösztön- szerűleg mint borzasztó mérget. Egy állat sem áll ellen a dohány mérges hatásának, s a nicotin- ból n leggyengébb adagok is okozhatnak valamely állatnak rögtöni halált. Több századon keresztül nem is szolgált a dohány egyébre a vad népeknél, mint kigyók irtására. — A növények is gyorsan hervadásnak indulnak és valóságos mérgezés kö- vetkeztében halnak el a dohány közelében, mint- hogy ennek pusztá kigőzölgése is vést és halált hoz. Különösen megemlítendő itt Meliernek kísér- lete, a ki ugyanis különféle növényeket dohány- gőzös helyiségben állított fel szándékosan, hogy lássa, mily hatása van a dohány kigőzölgésének a növényekre. S vajjon mi volt e kísérlet eredmé- nye? Az, hogy rövid idő múlva mind elhervadtak s kihaltak. — Madarakkal is tettek hasonló mó- don kísérletet. Ezek is csakhamar sorvadásnak indulván, mind elpusztultak, mintha mindnyáját megmérgezték volna. Hogy az embernek sem le- het üdvös a dohányfüstben való tartózkodás, sőt hogy kivált még gyermeki korban levőknek a dohányfüstben való tartózkodás határozottan ká- ros kell, hogy legyen, az a növényekkel és állatok- kal tett kísérletek után minden kétségen fölül áll.

S midőn, ime, az egész élő természet föllázad a dohány ellen, egyedül az ember száll vakmerően szembe a dohánytól eredő minden veszedelemmel, önként rabszolgájának szegődik, s mint gyilkoló zsarnoknak, hódol neki! S e zsarnok mindjárt kezdetben érezteti hatalmát, a mennyiben a kez- dön a mérgezés közvetlen eredményeit szemlélteti, t. i. a szédülést, az émelygést, a hányást, a resz- ketést, az ájulásokat, melyek — a mint példák is bizonyítják — még halállal is végződhetnek! (Dr. Jolly.)

A dohányzás elhatalmasodásával az ajak-rák mindig gyakoribb jelenség lesz. Hogy pedig e bor- zasztó betegségnek majdnem kizárólag a dohány- zás az oka, azt az a tény bizonyítja, hogy e rák- fene majdnem kizárólag erős dohányosok ajkain támad. A rákfenenek ama statisztikájából, melyet

Leroy d'Étiolles összeállított, kiderül, hogy az ajakrák a nőknél nagyon ritka (csak dohányzó nőknél gyakoribb), míg a férfiaknál huszonhat százalék a nyelv-rák martaléka. Említésre méltó az is, mit Boyer, Larrey, Roux, Dupuytren s mások már régebben észleltek vala s mire Dr. Velpeau a maga klinikájának hallgatóit alkalmilag ismé- telten figyelmeztette, hogy t. i. az ajak-rák rend szerint a száznak amaz oldalán támad, a melyen az illető a pipát vagy szivart tartja vala. (L. Bouis- sonnak „Du cancer buccal chez les fumeurs“ czi- mű értekezését.)

A nyelv-rák is oly gyakori a dohányosoknál, hogy azt Dr. Jolly szerint a „dohányosok rákja“ névvel kellene nevezni. A mi a gyomor-rákot illeti, az is a dohányzó férfiaknál sokkal gyako- ribb, mint a nem dohányzó nőknél. E rák gyak- ran a bagózásnak a következménye.

Hogy a nemcsak a testre, hanem a szellemi te- hetségekre is károsan ható dohányzás mennyire meggyöngíti az emlékező-tehetséget, arra nézve számos adatot szolgáltat egy Dr. Reuillard A. nevű francia tudósnek „A dohánynak a szellemi erőre s különösen az emlékező-tehetségre való ha- tása“ című jeles értekezése. A Dr. Rouillard gyűjtötte adatokból kiderül, hogy nagy dohányo- soknál az emlékező-tehetség olykor annyira pusztul, hogy a legközönséges fogalmak kifejezésére sem találják meg többé az illető szót, miért is minden második-harmadik szavuk „izé“. — Hogy miért a hat dohányzás annyira az emlékező-tehet- ségre, annak magyarázata sokkal egyszerűbb, mint első tekintetre látszik. Egy hírneves francia tudós (Claude Bernard) számos kísérletet tett an- nak megállapítása végett, hogy milyen a dohány- nak hatása a szívre és a vérerekre. Ez alapos, beható kísérletek kétségtelenné tették azt, hogy a vérereknek izmai a dohányzás következtében elbágyadnak, elszibbadnak, minélfogva a vér las- san és rendetlenül kering, úgy, hogy az agy mű- ködési erélye lassanként csökken, s ennek termé- szetes következménye a különféle szellemi tehet- ségeknek, különösen pedig az emlékező-tehetség- nek csökkenése.

Dr. Higginboltom így szól: „Ötven évi nagyon terjedelmes orvosi praxis után ama meggyőző- désre jutottam, hogy a dohányzás ama fő-ök, mely „ifjainkat tönkre teszi“. Vajha a tapasztalt orvos- nak szavait szívére venné a magyar tanárvilág!

Vannak — még pedig nagy számmal! — olya- nok, kik a dohányzás abbahagyását sürgető orvos- nak azt válaszolják, hogy inkább meghalnak! A hiu füstnek e rabjai, ime, készek megválni csa- ládjuktól, rokonaiktól, barátaitól, honfitársaik- tól, hazájuktól, egyházuktól, mindentől, „a mi e földön szép, nagy, dicső, igaz és szent, egy szóval készek megválni életüktől, de vesztőket okozó bü- dös pipájuktól nem! — Ki merné állítani azt, hogy emberies, hazafias vagy keresztény szellem az, mely az ilyeneket átlengi!

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Ifj. Dobay János.

2-3

ÉRTESÍTÉS.

A kézdívásárhelyi kisegítő takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága tudatja a t. közönséggel, hogy a leszámítolási kamat-lábat folyó évi május 1-ső napján kezdve 6% ka- mat és 2% kezelési költségben állapította meg

Egyuttal nyilvánosságra hozza azt is, hogy folyó évi július 1-ső napjától kezdve a beté- tek után 6% kamatot fizet minden levonás nélkül.

Az igazgatóság.

Sz. 1416—888.

HIRDETMÉNY.

Alattírt által ezennel közhírré tétetik, mi- kép Zabola községének szeptember 30-tól az év végéig terjedő korcsmárlási joga a folyó év és következő 2 évre árverezés útján a leg- többet ígérőnek haszonbérbe fog adatni a község házánál folyó év május 27-én délelőtt 10 órakor tartandó nyílt árverezésen.

Kivenni szándékozik a kikiáltási ár 10 százalékát bánatpénzül letenni kötelesek. Kellően felszerelt zárt ajánlatok a nyílt ár- verés megkezdése előtt elfogadtatnak. Árve- rezési feltételek Zabola község házánál bár- mikor betekintheők a hivatalos órák alatt.

Kovács, 1888. évi április 28-án.

Hollaky Attila,
főszolgabíró.

3-3

Óvakodjunk a hamisításoktól!

!!Figyelmeztetés!!

Miután tudomásomra jutott, hogy 40 év óta készített, kipróbált és az egész civilizált világban kedvelt fog- és szájkonzerváló szereimet nagy kelendőségük miatt hamisítják, illetőleg más, gyakran ártalmas szereket is hasonló elnevezéssel és külső kiállítással hoznak forgalomba, ennél fogva mindenkit a következőkre figyelmeztetek:

A ki száját alaposan konzerválni, fogait a fogkőtől megszabadítani, foghúsát felfrissi- teni, a száj kellemetlen szagát és a fogfájást eltávolítani akarja, az kérjen

Dr. Popp-féle Anatherin-szájvizet.

Ára: nagy üveg 1 frt 40 kr, kisebb 1 frt és kicsi 50 kr.

A ki ragyogó fehérségű, tiszta fogakat és kellemes, tiszta szájat akar, az kérjen

Dr. Popp-féle Anatherin-fogpasztát.

Ára 1 frt 22 kr.

A ki a kellemesen habzó és a fogakat kitűnően tisztító fogszappannak barátja, az kérjen

Dr. Popp-féle aromikus fogpasztát. Ára 35 kr.

A ki a legjobb fogporknak barátja, az kérjen

Dr. Popp-féle fogport. Ára 63 kr.

A ki odvas fogait önmaga akarja kitömni, az kérjen

Dr. Popp-féle fogtömőt (Plombe). Ára 1 frt.

A kinek kitűnő pipere- és gyógyszerzappanra van szüksége, az kérjen

Dr. Popp-féle növényzappant. Ára 30 kr.

E szereket Budapest Dr. Popp magyarországi főraktárában, Révay-utca 8. sz., hova a levélbeli megrendelések intézendők, valamint Kézdi-Vásárhelyt Kovács Ferenc gyógyszerész, Fejér Lukács fia, Wertán testvérek és id. Bocskor és Szőcs kereskedő urnaknál, továbbá az összes gyógyszerárakban, illatszertárakban és finomabb üzletekben kaphatók.

Dr. POPP J. G. udvari fogorvos.

2-12

Csak a legjobbat szokták hamisítani.

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.